

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžr/9/2014
Identifikačné číslo spisu:	8013200101
Dátum vydania rozhodnutia:	04.11.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8013200101.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a zo sudcov JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Jarmily Urbancovej v právnej veci navrhovateľa: JUDr. Ivan Jurčišín, správca konkurznej podstaty úpadcu Poľnohospodárske družstvo Breznica, Vozárova 5, Košice, proti odporcovi: Okresný úrad Stropkov, pozemkový a lesný odbor, Športová 2, Stropkov, za účasti: 1. Z. E., bytom M., právne zastúpený JUDr. Jozefom Tarabčákom, AK Tarabčák, s.r.o., Prešov, Hlavná 13, 2. Ing. W. A., bytom G., právne zastúpená JUDr. Jozefom Tarabčákom, AK Tarabčák, s.r.o., Prešov, Hlavná 13, 3. JUDr. B. E., bytom E., 4. M. C., bytom A., právne zastúpená JUDr. Jozefom Tarabčákom, AK Tarabčák, s.r.o., Prešov, Hlavná 13, 5. W. E., bytom V. právne zastúpený JUDr. Jozefom Tarabčákom, AK Tarabčák, s.r.o., Prešov, Hlavná 13, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu Stropkov č. 562/2004/2012-KR zo dňa 12. novembra 2012, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sp/5/2013-33 zo dňa 13. novembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu Prešove č. k. 4Sp/5/2013-33 zo dňa 13. novembra 2013 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi a ďalším účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania
n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie právneho predchodcu odporcu, ktorým Obvodný pozemkový úrad Stropkov (ďalej len „správny orgán“) ako príslušný orgán podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k

pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.“, príp. „reštitučný zákon“) v súlade s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) po preskúmaní návrhu oprávnených osôb Z. E.a, Ing. W. A., JUDr. B. E., M. C. a W. E. (ďalej len „oprávnené osoby“), proti povinnej osobe - Poľnohospodárskemu družstvu Breznica v konkurze (ďalej aj „úpadca“), so sídlom Hviezdoslavova 17/24, Stropkov, zastúpenému správcom konkurznej podstaty JUDr. Ivanom Jurčišinom, rozhodol, že oprávnené osoby podľa § 2 ods. 2 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z. spĺňajú podmienky podľa § 3 ods. 1 písm. d/ zákona č. 503/2003 Z.z., ktoré prešli do vlastníctva Jednotného roľníckeho družstva Breznica odňatím bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov (ďalej len „zákon č. 81/1949 Zb.“). Ďalej právny predchodca odporcu rozhodol, že oprávneným osobám sa dňom právoplatnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia navráti vlastníctvo k pozemkom v k.ú. K., ktoré odporca vo výroku v bode 2. špecifikoval podľa stavu v čase vyvlastnenia. V 3. bode výroku preskúmaného rozhodnutia správny orgán uviedol, že oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k týmto pozemkom (v bode 2. výroku rozhodnutia) v podiele 3/1145 pre každú z oprávnených osôb. Predmetom reštitúcie boli pozemky, ktorých pôvodným vlastníkom bol M. E., zapísaný v pozemkovoknižnej vložke (ďalej len „PKV“) č. XX k.ú. K. pod B 183 v podiele 216/16488, titulom kúpy v roku 1899, č. d. XXX, ktorého vlastníctvo prešlo na základe § 3 ods. 4 zákona č. 81/1949 Zb. na Jednotné roľnícke družstvo Breznica pod č. d. XXX zo dňa 11. júla 1950 a bolo odpísané do PKV č. 281, k.ú. K..

Na základe obsahu podaného opravného prostriedku krajský súd určil dve sporné výkladové otázky, ku ktorým sa viažu námietky navrhovateľa, napádajúce zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, a síce:

- možnosť, resp. nemožnosť odpredaja predmetných pozemkov, zapísaných do konkurznej podstaty úpadcu, navrhovateľom ako správcom konkurznej podstaty úpadcu, a to v čase vymedzenom zákonom č. 503/2003 Z.z. na uplatnenie práva na navrátenie vlastníctva k pozemkom oprávnenými osobami v súlade s § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z., pričom v čase predaja si oprávnené osoby ešte nepodali reštitučný návrh,
- otázka vzťahu špeciality zákona č. 503/2003 Z. z. k zákonu č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“).

Pri prieskume zákonnosti napadnutého správneho rozhodnutia krajský súd vychádzal z právneho stavu predmetných nehnuteľností, aký tu bol v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 503/2003 Z.z., t.j. ku dňu 01.01.2004. Konštatoval, že medzi stranami je nespornou skutočnosťou, že v uvedenom čase boli reštituované pozemky vo vlastníctve úpadcu, Poľnohospodárske družstvo Breznica. Tento, ako povinná osoba, resp. správca jeho konkurznej podstaty, mal podľa názoru krajského súdu priamo ustanovením § 4 ods. 2 reštitučného zákona uložený zákaz previesť nehnuteľnosti do vlastníctva iného, pod sankciou neplatnosti takejto zmluvy o prevode vlastníctva k predmetným pozemkom. Uzavretie kúpnej zmluvy navrhovateľom, krajský súd vyhodnotil ako zásah do práv oprávnených osôb.

Podľa krajského súdu mal správca konkurznej podstaty v zmysle § 5 ods. 1 reštitučného zákona vyčkať až do 31.12.2004 a požiadať správny orgán o vyjadrenie, či na pozemky, ktoré boli zapísané do konkurznej podstaty úpadcu, nie je uplatnený reštitučný nárok. Krajský súd má za to, že ak navrhovateľ uzatvoril zmluvu o predaji predmetných pozemkov napriek tomuto zákazu, je táto kúpna zmluva absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s ustanovením § 4 ods. 2 reštitučného zákona. Táto absolútna neplatnosť pôsobí od počiatku voči každému. Aj keď bola kúpna zmluva uzavretá so súhlasom konkurzného súdu, ide o absolútne neplatný právny úkon.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku prisvedčil právnomu názoru odporcu, uvedenému v odôvodnení preskúmaného správneho rozhodnutia, ohľadne posúdenia vzájomného vzťahu reštitučného zákona a zákona o konkurze a vyrovnaní, podľa ktorého reštitučný zákon je špeciálnym predpisom, ktorého ustanoveniami je viazaný aj správca konkurznej podstaty. Podľa krajského súdu o navrátení vlastníctva môže rozhodnúť jedine správny orgán, ktorý je vecne príslušným orgánom a až následne môže rozhodovať súd podľa zákona o konkurze a vyrovnaní o vylúčení majetku z podstaty. Opačný postup, teda že by najprv rozhodol súd o vylučovacej žalobe, nie je možný, pretože súd nie je

oprávnený rozhodovať o tom, či sú splnené podmienky na vrátenie vlastníctva podľa reštitučného zákona.

Krajský súd vyhodnotil námietky navrhovateľa, uplatnené po prvýkrát na pojednávaní vedenom dňa 13.11.2013, ako nedôvodné a účelové. Tieto námietky sa týkali nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia správnym orgánom v časti o vzťahu reštitučného zákona ako lex specialis k zákonu o konkurze a vyrovnaní, nemožnosti navrhovateľa vydať parcely, ktoré po uskutočnenom predaji nevlastní ako i nepreskúmateľnosti a nezákonnosti napadnutého správneho rozhodnutia z dôvodu nerešpektovania zákazu drobenia pozemkov podľa tretej časti zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/1995 Z.z.“). Keďže navrhovateľ tieto námietky neuplatnil v podanom v opravnom prostriedku, krajský súd s poukazom na § 250b v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., tieto zároveň vyhodnotil ako podané po zákonom stanovenej lehote a preto sa nimi nezaoberal.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. d/ a písm. f/ O.s.p. a navrhol, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sp/5/2013-33 zo dňa 13. novembra 2013 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Alternatívne petitom odvolania navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu Stropkov č. 562/2004/2012-KR zo dňa 12. novembra 2012 zruší a vec vráti odporcovi na ďalšie konanie.

Navrhovateľ napáda rozsudok krajského súdu z dôvodu, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, keď potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie odporcu, ktoré bolo vydané v rozpore s § 23 ods. 1, § 30, § 31, § 36 a § 37 zákona č. 180/1995 Z.z. a v rozpore s ustanovením § 3 ods. 4, § 46 a § 47 Správneho poriadku.

Zároveň krajskému súdu vytýka, že sa v rámci súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia nezaoberal námietkou navrhovateľa, vznesenou na pojednávaní konanom dňa 13.11.2013, ktorou navrhovateľ napádal rozpor výroku správneho rozhodnutia s ustanovením § 23 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z.z., čo do výšky podielov navrátených pozemkov jednotlivým oprávneným osobám. Poukázal na zákaz drobenia pôdy vyplývajúci z tretej časti zákona č. 180/1995 Z.z., ktorý odporca nerešpektoval a ani neodôvodnil svoje rozhodnutie nad rámec zákonného vymedzenia dedenia pozemkov. Podľa navrhovateľa sa mal krajský súd zaoberať touto námietkou aj nad medze podaného odvolania, keďže nebola obsahom opravného prostriedku, pretože týmto postupom, v rozpore s § 23 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z.z. preskúmané rozhodnutie trpí takou vadou, na ktorú musí súd prihliadať bez ohľadu na skutočnosť, že táto nebola namietaná v podanom opravnom prostriedku. Preto krajský súd, podľa názoru navrhovateľa, pochybil, keď sa nezaoberal jeho námietkou týkajúcou sa nerešpektovania zákazu drobenia pozemkov správnym orgánom pri vydávaní napadnutého rozhodnutia o navrátení predmetných pozemkov.

Krajský súd neodôvodnil ním tvrdenú prednosť použitia zákona č. 503/2003 Z.z. pred zákonom o konkurze a vyrovnaní, napriek tomu, že § 66e ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní zakladá prednosť použitia zákona o konkurze a vyrovnaní na právne vzťahy upravené v iných zákonoch odlišne.

Navrhovateľ naďalej zastáva názor, že zúčastnené, oprávnené osoby, mali vedomosť o vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu, a teda mali podať návrh na vylúčenie veci z konkurznej podstaty.

Navrhovateľ napáda aj priebeh správneho konania z dôvodu, že správny orgán si pred vydaním rozhodnutia nesplnil povinnosť informovať účastníkov konania o novo zadovážených dôkazoch s

možnosťou vyjadriť sa k nim. Podľa navrhovateľa, správny orgán nezistil všetky skutočnosti dôležité pre rozhodnutie vo veci, hoci to mal urobiť z úradnej povinnosti, nerešpektoval nesprávnosť a neúplnosť podkladov, na základe ktorých rozhodoval, čím došlo k porušeniu zásady materiálnej pravdy, vyplývajúcej z § 3 ods. 4 Správneho poriadku.

III.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že trvá na správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu Stropkov č. 562/2004/2012-KR zo dňa 12. novembra 2012.

Odporca dôvodil, že v záujme dodržania zásady materiálnej pravdy a riadneho zistenia skutkového stavu bol správny orgán povinný vychádzať so súčasného stavu zápisov katastra nehnuteľností a tento uviesť v rozhodnutí, pretože nie je možné navrátiť vlastníctvo podielov v parcelách s pôvodným parcelným číslom, ktoré sú už v súčasnosti prečíslované. Vychádzal z odpovede Správy katastra Stropkov na jeho žiadosť, a to, že schválením registra došlo k aktualizácii súboru popisných a súboru geodetických informácií v k.ú. K. a tým k úprave výmer dotknutých parciel a aj k úprave katastrálnych čísiel parciel registra E. Prílohou odpovede je aktuálny list vlastníctva č. XXX, ktorým sa správny orgán riadil pri rozhodovaní vo veci.

K namietanému porušeniu zákazu drobenia pozemkov odporca poukázal na ustanovenie § 24 ods. 3 písm. b) zákona č. 180/1995 Z.z., ktoré určuje, že opatrenia proti drobeniu pozemkov sa neuplatnia, ak ide o bezplatný prevod alebo prechod pozemkov podľa zákona SNR č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku. Tento zákon, rovnako ako zákon NR SR č. 503/2003 Z.z., upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom. K porušeniu § 30, § 31, § 36 a § 37 zákona č. 180/1995 Z.z., ktoré odvolateľ namietal, sa odporca nemohol vyjadriť, keďže tieto v uvedenom zákone neexistujú.

V súvislosti s námietkami navrhovateľa o nedodržaní jeho procesných práv a zásady materiálnej pravdy v správnom konaní, predchádzajúcom vydaniu napadnutého rozhodnutia, odporca poukázal na skutočnosť, že správny orgán pred vydaním rozhodnutia vo veci dal listom zo dňa 26.9.2012 oprávneným osobám a správcovi konkurznej podstaty (navrhovateľovi) možnosť na vyjadrenie sa k podkladu rozhodnutia vo veci navrátenia vlastníctva, k spôsobu jeho zistenia, s možnosťou navrhnúť jeho prípadné doplnenie. V citovanom liste súčasne správny orgán oprávneným osobám a navrhovateľovi dal možnosť aj na osobné vyjadrenie sa k podkladom. Týmto postupom správny orgán poskytol oprávneným osobám a navrhovateľovi súčinnosť v zmysle odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 5Sp/7/2006-24 zo dňa 18. mája 2007. Navrhovateľ na list nereagoval a možnosť na vyjadrenie sa k podkladu rozhodnutia vo veci navrátenia vlastníctva k pozemkom, k spôsobu jeho zistenia a jeho prípadné doplnenie, na rozdiel od zástupcu oprávnených osôb, nevyužil. Uvedený list a návratka o prevzatí správcom konkurznej podstaty je súčasťou spisu.

IV.

K podanému odvolaniu navrhovateľa podal vyjadrenie aj právny zástupca zúčastnených osôb v 1. až 5. Rade (v judikatúre Najvyššieho súdu SR i tzv. „ďalších účastníkov“), taktiež sám v postavení zúčastnenej osoby v 3. rade, v ktorom v podstate dôvodil zhodne ako odporca. K námietke nejasnosti rozsudku čo sa týka vzťahu špeciality zákona reštitučného a konkurzného poukázal na to, že aj správca konkurznej podstaty je viazaný zákonmi a ak niektorý z nich ustanovuje neplatnosť právneho úkonu pri splnení určitých podmienok, nemôže byť považovaný za platný úkon, ktorý bol urobený konkurzným správcom, ak boli naplnené zákonom stanovené podmienky neplatnosti. Podľa zúčastnených osôb mal navrhovateľ počkať s odpredajom pozemkov do uplynutia lehoty na uplatnenie reštitučného nároku a po tomto termíne mal zistiť, či bol takýto nárok uplatnený. Ak by nárok uplatnený nebol, až v takom prípade by mohol pozemky platne odpredať, pretože uplynutím lehoty právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom zaniklo, a teda by neexistovala prekážka prevodu. Navrhovateľ však takto nepostupoval, teda

práve on podľa zúčastnených osôb konal v rozpore so zákonom a to aj napriek v zákone jasne formulovanej sankcii neplatnosti právneho úkonu. Zúčastnené osoby majú za to, že napadnutý rozsudok je vecne správny, obsahuje všetky náležitosti, je riadne a presvedčivo odôvodnený a ako taký ho navrhli potvrdiť. Zároveň si uplatnili nárok na náhradu trov konania vo výške 142,04 € za podanie vyjadrenia k podanému odvolaniu.

V.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutia odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uvedenými v opravnom prostriedku a či z takto vymedzeného rozsahu správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 v spojení s § 250s O.s.p.) dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p. sa v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, postupuje podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov“. Pokiaľ v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku s výnimkou § 250a (§ 250l ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 250i veta prvá O.s.p. pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 68 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní vecí, ktoré majú byť vydané oprávneným osobám podľa zákonov upravujúcich zmiernenie niektorých majetkových krívd,⁷⁾ sa zahŕňajú do podstaty len vtedy, ak nároky neboli v zákonom ustanovených lehotách uplatnené alebo boli zamietnuté. Poznámka pod čiarou: 7) Napríklad zákon č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd v znení zákonov č. 458/1990 Zb. a č. 137/1991 Zb., zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku.

Podľa § 206 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z.z.“) konkurzy a vyrovnania vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou tohto zákona, ako aj právne vzťahy s nimi súvisiace sa spravujú podľa doterajších právnych predpisov.

Podľa § 1 ods. 1 veta prvá zákona č. 503/2003 Z.z. tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu (1) poznámka pod čiarou: Zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov).

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len „rozhodujúce obdobie“) spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. povinnými osobami sú právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona majú k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy, a poľnohospodárske družstvá.

Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. povinná osoba je povinná s pozemkami až do navrátenia vlastníctva k pozemkom oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára a nemôže pozemok previesť odo dňa účinnosti tohto zákona do vlastníctva iného; takýto úkon je neplatný. Právo na náhradu škody, ktorú povinná osoba spôsobí oprávnenej osobe porušením týchto povinností, zostáva nedotknuté.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na Obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastníka pozemok a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote, právo zanikne.

Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad.

Podľa § 5 ods. 3 zákona č. 503/2003 Z.z. na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. vlastníctvo k pozemkom alebo k jeho častiam nemožno navrátiť, ak

- a) pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby a právnickej osoby okrem povinnej osoby (§ 4 ods. 1),
- b) na pozemku sa nachádza cintorín,
- c) pozemok sa nachádza v pásme hygienickej ochrany vodných zdrojov prvého stupňa alebo tvorí koryto vodného toku, alebo na pozemku sú prírodné liečivé zdroje a zdroje prirodzene sa vyskytujúcich stolových minerálnych vôd, 15)
- d) pozemok bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby zastavaný,
- e) na pozemku bola zriadená záhradková alebo chatová osada, 16) botanická záhrada a arborétum zamerané na záchranu a zachovanie genofondu, šľachtiteľská plocha na šľachtenie nových druhov a odrôd rastlín alebo les určený na lesný výskum, 17)
- f) na pozemku sú telovýchovné zariadenia a športové zariadenia, alebo
- g) pozemok je podľa schválenej územnoplánovacej dokumentácie vyššieho územného celku určený na vyvlastnenie vo verejnom záujme, 18)
- h) pozemok sa nachádza v obvode projektu pozemkových úprav a jeho vykonanie bolo schválené. 18a)

Podľa 24 ods. 3 písm. b) zákona č. 180/1995 Z.z. podľa § 22 a 23 sa nepostupuje, ak ide o bezplatný prevod alebo prechod pozemkov podľa osobitného predpisu. 57) Poznámka pod čiarou: 57) Zákon č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov. (zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku - poznámka odvolacieho súdu).

Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom administratívneho a súdneho spisu konštatuje, že vo vzťahu k posúdeniu zákonnosti odvolaním napadnutého správneho rozhodnutia, postupu predchádzajúceho jeho vydaniu a vo vzťahu k rozsahu súdneho prieskumu vykonaného súdom prvého stupňa, sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu a na zdôraznenie jeho správnosti doplnia len nasledujúce dôvody (§ 219 ods. 2 O.s.p.):

Predmetom sporu v tejto veci je aplikácia zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom, keď predmetom navrátenia vlastníctva oprávneným osobám sú pozemky vo vlastníctve povinnej osoby v konkurze, teda zdanlivo tu nastáva kolízia dvoch právnych úprav, v tomto prípade zákona o konkurze a vyrovnaní a zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom.

Zákon o navrátení vlastníctva k pozemkom nadobudol účinnosť dňa 01. januára 2004, pričom stanovil

oprávneným osobám prekluzívnu lehotu na uplatnenie práva na navrátenie vlastníctva k pozemku do 31. decembra 2004 (§ 5 ods. 1 citovaného zákona).

Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že zúčastnené osoby, v postavení oprávnených osôb podľa zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom, uplatnili svoje právo na navrátenie vlastníctva k predmetným pozemkom dňa 07. decembra 2004, t.j. v lehote stanovenej zákonom.

Na majetok úpadcu, Poľnohospodárske družstvo Breznica, bol uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. K238/96-9 zo dňa 27.11.1997 vyhlásený konkurz, ktorý sa v zmysle intertemporálneho ustanovenia § 206 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. dokončí podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov.

Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že v čase nadobudnutia účinnosti zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom bol vlastníkom predmetných pozemkov úpadca. Taktiež z obsahu administratívneho spisu ako i z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva identifikácia predmetných pozemkov ako i pridelenie nového čísla listu vlastníctva, na ktorom v čase vydania napadnutého správneho rozhodnutia boli reštituované pozemky zapísané.

Odvolací súd po vyhodnotení podstatných podmienok, t.j. včasnosti uplatnenia nároku na prinavrátanie predmetných pozemkov oprávnenými osobami a právny stav predmetných pozemkov v čase nadobudnutia účinnosti zákona o navrátení vlastníctva k pozemkom, t.j. nachádzali sa vo vlastníctve úpadcu, ktorý bol v zmysle § 4 ods. 1 uvedeného zákona povinnou osobou, vyhodnotil postup napadnutého právneho predchodcu odporcu, Obvodného pozemkového úradu Stropkov, ako zákonný.

Vzhľadom na účel zákona č. 503/2003 Z.z., ktorým okrem účelu uvedeného v § 1 ods. 1 citovaného zákona je, podľa preambuly obsahovo totožného zákona č. 229/1991 Zb., zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v rozhodnom období rokov 1948 až 1989 (od 25. februára 1948 do 1. januára 1990), možno tento zákon zaradiť medzi reštitučné zákony. Ako taký zohľadňuje z neho vyplývajúce nároky oprávnených osôb, okrem iného, prostredníctvom určenia absolútnej neplatnosti zmlúv o prevode vlastníctva dotknutých pozemkov povinnými osobami do vlastníctva iného, uzavretých odo dňa účinnosti tohto zákona (§ 4 ods. 2 citovaného zákona).

S touto ochranou oprávnených záujmov prípadných reštituentov korešponduje i kompatibilná právna úprava v zákone o konkurze a vyrovnaní, ktorá ustanovením § 68 ods. 1 citovaného zákona vylučuje predmetné pozemky z konkurznej podstaty, ak bol nárok na ne v zákonnej lehote úspešne uplatnený (a contr. § 68 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní).

Vzhľadom na uvedené nemožno prisvedčiť právnej argumentácii navrhovateľa o prednostnej aplikácii zákona o konkurze a vyrovnaní vo vzťahu k reštitučnému zákonu, s poukazom na § 66e ods. 2 uvedeného zákona, keďže samotný zákon o konkurze a vyrovnaní upravuje prednosť použitia osobitných reštitučných zákonov v súvislosti s ich dopadom na určenie rozsahu konkurznej podstaty úpadcu (§ 68 ods. 1 citovaného zákona). V tomto ohľade nie je zákonom o konkurze a vyrovnaní stanovená výnimka, a ani v § 6 ods. 1 reštitučného zákona, pre majetok schválený radou konkurzných veriteľov a opatrením konkurzného súdu odsúhlasený na predaj v rámci speňaženia konkurznej podstaty úpadcu a naplnenia účelu konkurzného konania. Relevantnou skutočnosťou, zakladajúcou vyňatie predmetných pozemkov z konkurznej podstaty úpadcu a zároveň zakladajúcou zákaz scudziť ich správcom konkurznej podstaty, je právny stav reštituovaných pozemkov v čase nadobudnutia účinnosti reštitučného zákona a úspešné uplatnenie práva na navrátenie ich vlastníctva oprávnenými osobami. Tieto podmienky boli v preskúvanom správnom konaní splnené, takže s ohľadom na určenie prednosti zdanlivo kolidujúcich zákonov (zákona č. 503/2003 Z.z. a zákona o konkurze a vyrovnaní), bol postup správneho orgánu zákonný a správny.

S prihliadnutím na vyššie uvedené je vyriešená i otázka uplatnenia si práva oprávnenými osobami žalobou na vylúčenie predmetných pozemkov z konkurznej podstaty pred rozhodnutím o ich nároku

podľa reštitučného zákona, keďže tieto by v tom štádiu a za daného právneho stavu, nemali aktívnu legitímáciu na podanie takejto žaloby. Ich právny vzťah k predmetným pozemkom by bol v čase podania žaloby neistý, o ktorom mohol rozhodnúť len príslušný Obvodný pozemkový úrad.

V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné dodať, že po úspešnom uplatnení reštitučných nárokov oprávnenými osobami, tieto nebudú musieť podávať žalobu o vyňatie predmetných pozemkov z konkurznej podstaty, keďže ich vyňatie z majetku úpadcu stanovuje priamo zákon o konkurze a vyrovnaní (§ 68 ods. 1 citovaného zákona).

Vo vzťahu k prvostupňovým súdom neriešenej námietke, ohľadne nerešpektovania zákazu drobenia pozemkov, odvolací súd konštatuje, že postup krajského súdu bol v súlade s koncentračnou zásadou ovládajúcou výkon súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, keďže navrhovateľ o túto námietku rozšíril odvolacie dôvody až po uplynutí zákonnej lehoty podľa § 250b (§ 250h ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.).

Na margo uvedenej námietky odvolací súd dodáva, že vzhľadom na vyňatie bezplatných prevodov alebo prechodov vlastníctva k pozemkom podľa reštitučných zákonov zo zákazu drobenia pozemkov, podľa 24 ods. 3 písm. b) zákona č. 180/1995 Z.z., ani nemožno prisvedčiť námietke žalobcu, že napadnutým správnym rozhodnutím správny orgán porušil zákaz drobenia pozemkov vyplývajúci z § 22 a § 23 zákona č. 180/1995 Z.z., a teda nie je možné hovoriť o takej vade správneho konania, ktorú je súd v rámci súdneho prieskumu zákonnosti správneho rozhodnutia povinný preskúmať nad medze podaného opravného prostriedku.

Na základe uvedeného sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v danom prípade postupoval právny predchodca odporcu v súlade so zákonom, keď rozhodol o navrátení vlastníctva k predmetným pozemkom zúčastneným osobám, ktoré boli odňaté bez náhrady v rozhodnom období.

Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia odporcu obsahujú všetky formálne aj obsahové náležitosti vyžadované správnym poriadkom, je z nich zrejmé, ktoré skutočnosti boli podkladom pre ich vydanie, akými úvahami sa správny orgán riadil pri hodnotení dôkazov a výklade relevantných právnych predpisov. Rozhodnutia vychádzajú z dostatočne zisteného skutkového stavu, z ktorého správny orgán vyvodil aj správny právny záver a ich obsah zodpovedá právu účastníkov na spravodlivý proces v medziach podaného odvolania.

Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v rozsudku krajského súdu stotožnil, námietkam navrhovateľa nevyhovel a rozsudok v napadnutej časti podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 246c O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c O.s.p. tak, že neúspešnému navrhovateľovi právo na ich náhradu nepriznal.

Taktiež odvolací súd nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, uplatnený právnym zástupcom zúčastnených osôb v 1. až 5. rade, ktorý sám v konaní vystupuje v postavení zúčastnenej osoby v 3. rade, pretože podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu, v konaní podľa druhej a tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku náhrada trov konania, s poukazom na § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., patrí len úspešnému žalobcovi resp. navrhovateľovi.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.